

© Забарна Е.М., 2018

eleonoraz@ukr.net

Одеський національний політехнічний університет, Одеса

РЕГІОНАЛЬНІ СТУДІЇ В КОНТЕКСТІ РЕФОРМУВАННЯ АДМІНІСТРАТИВНО-ТЕРИТОРІАЛЬНОГО УСТРОЮ В УКРАЇНІ

Розвиток територій та реального сектору економіки регіонів, представлено як системний процес якісних змін, що передбачає уміння створити ефективну систему управління та інноваційний підхід до розвитку сучасного регіону. Доведено, що регіон як керована і керуюча система безпосередньо пов'язана з адміністративно-територіальним поділом України. Показано, що децентралізація влади є ефективним знаряддям економічного розвитку завдяки зусиллям незалежності місцевого самоврядування та підвищення його активності, зміцненню демократії на місцях. Змістовно досліджено структуру та властивості регіональної економіки, показано доцільність креативного підходу до формування сучасних територій розвитку в Україні на основі започаткування регіональних студій.

Ключові слова: регіональні студії, регіоналістика, децентралізація, адміністративно-територіальна реформа, регіональний розвиток

Постановка проблеми. Метою оптимізації адміністративно-територіального устрою в Україні є створення ефективної системи влади в адміністративно-територіальних одиницях, здатної забезпечити сприятливі умови для життєдіяльності людей та можливості для стійкого соціально-економічного розвитку усіх регіонів, шляхом раціонального використання їхнього потенціалу. Сучасні виробничі структури є складовою системоутворюючих факторів щодо забезпечення збалансованості на загальнодержавному та регіональному рівнях і за формою прояву та організації знаходяться під прямим і побічним впливом відносно принципів територіального устрою, механізму відносин та розподілу повноважень між центром та відносно відокремленими територіями в складі держави. Децентралізація влади є ефективним знаряддям економічного розвитку – завдяки зусиллям незалежності місцевого самоврядування та підвищення його активності, зміцненню демократії на місцях.

Аналіз останніх досліджень та виділення не вирішених частин загальної проблеми. Теорія регіонального розвитку як основа всіх наступних теорій і концепцій розвитку територій сформувалась у другій половині ХХ ст. До того часу в більшості країн переважав галузевий підхід, який і визначав напрями державної регіональної політики; в основі цієї теорії – класичні, неокласичні та кейнсіанські підходи, які застосували у світі для пошуку ефективних моделей регіонального розвитку починаючи з 50-х років.

Регіональний центр зростання являє собою поєднання галузей, здатних суттєво впливати на економічний розвиток у зоні своєї дії. До

економічних криз середини 70-х років ХХ ст. ця теорія вдало застосовувалась у багатьох державах, які нині є членами Європейського Союзу (ЄС). Втім, на думку фахівців [1], її слабкість швидко стала очевидною за умов поглиблення тривалої економічної кризи. Центри зростання залишились ізольованими у своїх регіональних економіках, а ініціативи, які були залучені в ці регіони для структурної політики, виявились особливо вразливими до кризи. Тому, застосовуючи цю теорію при розробленні регіональних стратегій чи формуванні відповідних механізмів, треба враховувати світові економічні тенденції, «включеність» території у відносини з іншими регіонами та країнами. а також інші фактори впливу, які визначають умови функціонування території як відкритих систем.

Наприкінці 1970-х років у Європі починається розробка теорії регіонального розвитку, яка базується на використанні ендogenous потенціалу – теорії саморозвитку регіонів. Ця теорія була покликана сприяти забезпеченню самодостатності регіонів на засадах наявного соціально-економічного потенціалу територій. У ній уже йдеться про використання локальних конкурентних переваг, культуру менеджменту, індустріальні традиції, які згодом стануть основою концепції конкурентоспроможності територій. Факторами її виникнення було збільшення кількості регіонів, зацікавлених у своєму розвитку, а також посилення конкуренції регіонів, що стає рушійною для вдосконалення територіального управління. На сучасному етапі для України ця концепція актуальна, причому вона не втрачає своєї популярності у державі вже багато років. В

Україні починаючи з 2000 р. її розвивають В.Мамонова [2], Л.Мельник [3] та ін. Практичну значущість концепції саморозвитку регіонів для України визначає те, що сучасна нормативно-правова база з питань регіонального розвитку переважно базується на її положеннях. Розвиваючись, теорія ендogenous розвитку актуалізує використання людського потенціалу і знань як головних чинників розвитку, На думку фахівців [4], досвід та знання збільшуються за тих самих причин, що і капітал, оскільки люди приймають рішення інвестувати ресурси в діяльність, яка дозволяє сподіватися на їх зростання, вони займаються науково-дослідницькою діяльністю, створюють нові ринки, товари та нові виробничі процеси.

Незважаючи на визнання ролі людського та інформаційного чинників для територіального розвитку ще з 70-х років, концепція знаннєвої економіки сформувалась у процесі дослідження закономірностей економічного розвитку світової спільноти лише протягом останніх 15-20 років. Неспроможність здійснювати структурну перебудову національної економіки відповідно до вимог нової технологічної парадигми (укладу) чи зволікання з проведенням таких структурних змін не просто гальмує її розвиток, а й призводить до економічної деградації. Тому актуальним постає завдання розбудови інтегральної системи стратегічного управління, спрямованої на забезпечення високого рівня глобальної соціально-економічної конкурентоспроможності країни. Для регіональної політики це завдання не змінюється, тому що новою важливою особливістю розвитку є суттєве підвищення концепції не тільки на зовнішньому, а й на внутрішньому ринках. Отже, розвиток знаннєвої економіки – це підвищення глобальної конкурентоспроможності виробництва як країни в цілому, так і окремих її регіонів [5].

У 80-х усе більшої популярності набуває підхід, за якого державні та місцеві програми розвитку територій треба розробляти з урахуванням концепції сталого розвитку, згідно з ним розв'язання сьогоденних проблем не повинно створювати загрози для наступних поколінь у задоволенні їхніх інтересів [6]. Причому поняття «сталий розвиток» охоплює не лише екологічний аспект, а і соціально-економічний та політичний, а відповідні механізми мають системний характер. В Україні концепція сталого розвитку протягом останнього десятиліття є предметом активних наукових досліджень, держава підтвердила свою згоду на впровадження її принципів у практику державного управління, проте у її практичній діяльності системний підхід щодо

запровадження концепції сталого розвитку ще не застосовується. Водночас для забезпечення сталого розвитку територій, підвищення конкурентоспроможності та поліпшення регіонального середовища в 90-х роках ХХ ст. розвивається концепція регіональних інноваційних систем (РІС) [7].

Значною мірою концепція РІС є результатом активізації конкурентної боротьби економічних суб'єктів на світових ринках і нездатності регіональних систем самостійно забезпечувати власну конкурентоспроможність. Ця концепція доводить, що найважливіші елементи інноваційного процесу географічно локалізовані, тому значним є регіональний фактор. Концепція РІС передбачає розвинену інноваційну інфраструктуру, створення регіонального центру управління інноваційними процесами, налагодження ефективних взаємовідносин між суб'єктами інноваційної діяльності та наявності регіональних інноваційних програм, що розробляються регіональною владою за участю зацікавлених суб'єктів з метою активізації інноваційних процесів [8]. Для практичного застосування концепції РІС необхідні значні державні інвестиції, зокрема для створення інноваційної інфраструктури. Зазначимо, що за рівнем розвитку РІС можна оцінювати не тільки рівень регіонального розвитку, а і якість регіонального управління, оскільки саме ця система не створюється сама, випадково, вона потребує постійної уваги з боку влади.

Враховуючи сучасні тенденції дослідження розвитку регіону з системних позицій, він потребує не стільки констатації та описання процесу розвитку регіону, скільки змістовного дослідження структури і властивостей регіональної економіки, креативного підходу до формування сучасних територій розвитку в Україні на основі започаткування регіональних студій. Ці положення визначають мету даного дослідження.

Виклад основного матеріалу дослідження. Розвиток територій та реального сектору економіки регіонів можна охарактеризувати як системний процес якісних змін, що передбачає уміння створити ефективну систему управління та інноваційний підхід до розвитку сучасного регіону. Регіон, як керована і керуюча система, безпосередньо пов'язана з адміністративно-територіальним поділом України (рисунок).

Органи державного управління у взаємодії з громадськістю та бізнес-структурами, регулюють і прогнозують розвиток економічної, соціальної підсистем, підсистеми довкілля та просторового розвитку. Сьогодні розвиток України загалом та окремих її регіонів, зокрема,

– це сукупність можливостей та загроз. Саме тому постає необхідність реальної оцінки досягнень, визначення перспектив і термінів реалізації цілей, необхідних важелів і ресурсів, які мають бути задіяні. Розробляти стратегію розвитку території можна за умови чіткого розуміння особливостей розміщення продуктивних сил і характеру залучення господарських одиниць в загальний комплекс регіональної і національної економіки.

Новий етап регіонального розвитку починається з усвідомлення важливості ідентифікації території, її ролі як конкурента і партнера для інших територій та як

специфічного суб'єкта економічних відносин. Новим напрямком наукової думки сьогодні є теорія стимулювання (підвищення) регіональної конкурентоспроможності. Вона враховує підходи та ідеї усіх існуючих регіональних теорій і концепцій, економічних та соціальних теорій і передбачає застосування ексклюзивних інноваційних механізмів для забезпечення комплексного територіального розвитку. Інтерес до цієї концепції включає не тільки науковий, а й практичний характер, оскільки всі країни та їх регіони прагнуть стати більш розвиненими та конкурентоспроможними.

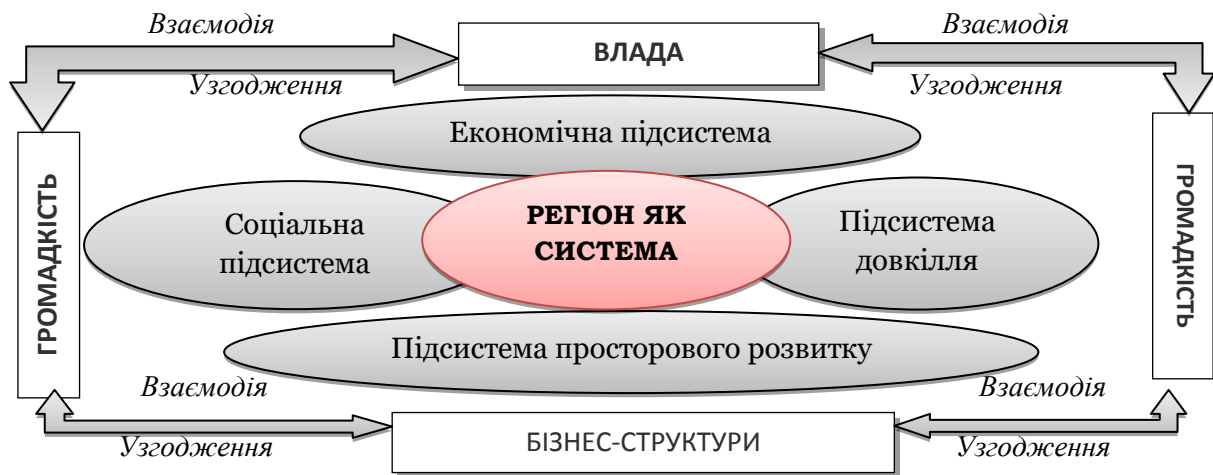

Рис.1. Напрями актуалізації соціально-економічного розвитку регіону

Сучасний регіональний розвиток та реалізація процесу децентралізації передбачають наявність механізмів, за допомогою яких досягається ефективна взаємодія всіх рівнів влади, забезпечення її балансу. Це роздержавлення власності, закріплення за територіальними громадами відповідної комунальної власності з гарантуванням її повноцінного використання, формування регіональних і місцевих бюджетів, система оптимального оподаткування та міжбюджетні відносини, організація ефективного контролю за діяльністю органів публічної влади. Адміністративно-територіальний устрій України та змонтована на його основі система організації публічної влади, яка не сприяла трансформації місцевого самоврядування у самодостатній та стійкий фундамент державного розвитку, чинив реальну небезпеку територіальній цілісності Української держави. Адміністративно-територіальну реформу, яку розпочато в Україні, важко назвати завершальним етапом суспільних та соціально-економічних трансформацій країни. Вона потребує активного наукового пошуку сучасних механізмів реалізації ефективного функціонування регіонів України.

Децентралізація, реформа адміністративно-територіального устрою та місцевого самоврядування належать до кола найактуальніших проблем України. Це складна і глибока реформа, яка розбудовує всю систему управління країною. Суть явища децентралізації полягає у делегуванні повноважень від вищих чинів з метою покращення рівня контролю за використанням бюджетних коштів та виконання своїх обов'язків державними структурами. Проте можна стверджувати, що в результаті такого реформування містить низку переваг. По-перше, децентралізація – це один зі шляхів боротьби з корупцією, яку вже давно визнали головною проблемою сучасної України, все працює так: місцеві органи влади отримують більший контроль та більший обсяг бюджетних коштів внаслідок зміни системи надходження податків до бюджетів; отримані в розпорядження кошти будуть використовуватися в першу чергу на ті проекти, які мають місцеве значення, тобто проекти, які потрібні людям; за використанням цих коштів у правильному напрямку стежать не тільки органи державного контролю, а й громадянсько-активні жителі міста/селища. Суть поліпшення полягає в одному: при меншому

обсязі бюджету та меншій кількості чиновників, що матимуть доступ до операцій з ним, корупційні «павутини» будуть відповідно теж меншими і в таких павутинах легше знаходити винуватців. По-друге, завдяки перерозподілу податків знаходжень до державного та місцевих бюджетів можна досягнути зменшення податкового навантаження на платників податків. До державного бюджету надходять кошти, необхідні для загальнодержавних цілей (витрати на оборону чи оплату праці високопосадовців державного рівня). Згадуючи оплату праці високопосадовців, зазначимо, що теоретично вона меж має знизитися – Київ делегує частину своїх повноважень обласним центрам і починає виконувати контролюючу роль, що вже є приводом для депутатських крісел бути менш привабливими в плані заробітку. Також обов'язковою складовою процесу децентралізації повинна бути демонополізація низки природних монополій, котрі не здатні виконувати свої функції при керівництві з одного центру. Іншою умовою цього процесу є збереження ментальної (в широкому розумінні) специфіки та самобутності певної території. При утворенні регіону не завжди вдається поєднати два важливі чинники – економічний і культурний, оскільки регіони переважно формуються виходячи з економічної доцільності, об'єднуючи території з подібною господарською структурою, яка може не збігатися з культурною чи етнічною особливістю певної території; відповідно певна лінгвістична, етнічна чи культурна група може бути розділена між кількома регіонами, чи навпаки, – в рамках єдиного регіону можуть існувати декілька груп з різними культурними особливостями. Виходячи з таких позицій, вважаємо за доцільне запровадити у наукову практику дефініцію «регіональні студії».

В загальному розумінні термін «студія» передбачає певну креативність дій в органічному поєднанні з постійним навчанням та удосконаленням. Отже, враховуючи актуальність саме територіального розвитку, який становить фундамент розвитку національної економіки, можна стверджувати, що дослідження сутності та специфіки регіональних студій цілком обґрунтоване.

Регіональні студії – це комплексна категорія, термін, який відповідає дослідженню та моніторингу процесів, що відбуваються в регіоні: історико-культурних, культурно-етичних, соціально-економічних, політичних, економіко-географічних, еколого-природничих та ін. У загальному розумінні такий підхід асоціюється з роботою аналітика широкого

профілю, що передбачає, окрім іншого, роботу з розробки стратегій соціально-економічного розвитку, прогнозування бюджетів регіону, маркетингу територій тощо. Цілком логічне врахування в цьому напрямку діяльності професійних лобістів різних рівнів. Важливою складовою досліджень в напрямку розвитку регіональних економічних студій є формування механізмів підвищення конкурентоспроможності регіонів в міжнародній, соціальній, екологічній, економічній та ін. сферах. Регіональні студії створюють аналітичну базу для прийняття рішень в сфері регіонального розвитку, навіть мають певну місцеву локацію. Одночасно вони можуть створювати передумови для формування транснаціональних економічних і культурних зв'язків. Такий науково-методичний підхід передбачає поглиблене вивчення та розуміння інформації, ідей, проблем, рішень і професійно-практичного досвіду щодо аналітичної діяльності в соціально-економічному розвитку регіонів і здатність ефективно формувати відповідну суспільно-комунікаційну стратегію розвитку регіонів на внутрішньому та зовнішньому рівнях. Зазначимо також, що існуюча в Україні система організації влади на місцевому рівні не відповідає загальноприйнятим європейським принципам, закладеним у Європейській Хартії місцевого самоврядування [9], яка є частиною українського законодавства (ратифікована Верховною Радою України у 1997р.). Невиконання положень Хартії, і, як наслідок, взятих на себе зобов'язань, є однією з перешкод на шляху реалізації курсу на інтеграцію до Європейського співтовариства, задекларованого Україною.

У ході реформування адміністративно-територіального устрою України на засадах децентралізації утворюються об'єднані громади з новими повноваженнями. Відбуваються докорінні зміни у самій філософії функціонування органів місцевого самоврядування, значно розширюючи їх повноваження та можливості, що потребує нового креативного підходу до управління соціально-економічним розвитком територій. Дослідження децентралізації влади в Україні має базуватись на сутнісній властивості місцевого самоврядування, а саме, що воно є «право та спроможність територіальної громади вирішувати питання місцевого значення під свою відповідальність або відповідальність створених нею органів» [10]. Таке розуміння потребує комплексного підходу до розв'язання проблем територіального розвитку на основі започаткування регіональних студій.

Висновки. Проведені нами дослідження дозволяють виокремити низку протиріч, які необхідно обов'язково враховувати при формуванні зазначених регіональних студій в контексті адміністративно-територіальної реформи в Україні.

1. Зміни в кон'юнктурі можуть призводити до зміни кордонів територій як об'єктів економічного аналізу. Важливо також враховувати транснаціональні економічні відносини. Отже, регіональні студії – це категорія не суто регіонального рівня, а і рівня міжнародних відносин.

2. Адміністративно-територіальна реформа суттєво актуалізує необхідність надання більшої автономності регіонам у формуванні управлінських рішень, тобто активного використання креативних технологій в системі сучасного управління розвитком територій; проведення реформи системи адміністративно-територіального устрою через збільшення низових адміністративно-територіальних одиниць, приведення їхніх меж у відповідність із територіальними громадами – суб'єктами права на місцеве самоврядування, що дасть можливість суттєво зменшити кількість таких суб'єктів і сформувати самодостатню територіальну громаду.

3. Серед основних завдань має бути реально визначено підвищення фінансової незалежності місцевих бюджетів і рівня фінансової забезпеченості делегованих повноважень, а також підвищення видаткової автономності місцевих бюджетів та ефективності використання бюджетних коштів. Сьогодні місцеві бюджети в Україні не мають достатньої кількості власних фінансових ресурсів, і, відповідно, нездатні повною мірою впливати на забезпечення розвитку територій. Заходи з вирівнювання фінансової спроможності місцевої влади доцільно проводити тільки при

створенні умов для формування фінансової самодостатності регіонів.

4. Територіальні громади в Україні втрачають кошти через недостатній рівень володіння власними землями, а саме: внаслідок слабкості наповнювання місцевих бюджетів від плати за землю, правової відсутності норм і механізмів щодо стягнення податку на нерухомість, надходжень від зборів за договори купівлі-продажу нерухомості та земельних ділянок тощо. Крім того, відсутність ринку землі перешкоджає розвитку економічної системи на регіональному та місцевому рівнях. Земля, що перебуває у власності територіальних громад, повинна стати економічним активом і використовуватися місцевою владою не для збагачення окремих чиновників, а для розвитку територіальної громади.

5. Необхідне вдосконалення практики територіального планування, розробка державних цільових програм розвитку окремих регіонів і територій, зокрема середньо- і довгострокового територіального планування, що стане важливим чинником підвищення ролі місцевих бюджетів як структурного елементу в системі такого планування. Необхідне створення нової системи управління комунальним сектором економіки за участі регіональних та місцевих органів влади, реформа фінансово-бюджетної та податкової системи відповідно до потреб регіонів.

Головним завданням реформування регіонального розвитку держави має стати створення регіональної демократії як системи, що ефективно та послідовно дає можливість країні зі складною регіональною структурою, територіальними громадами з різним культурно-мовним складом жити в гармонії та економічному добробуті.

Список літератури

1. Кухарская Н.А. Стратегические приоритеты трансформации экономики регионов Украины: тенденции, формы, механизмы: монография / Н.А.Кухарская / НАН Украины. Ин-т проблем рынка и экономикоэкологических исследований. – Одесса: ИПРЭИ НАН Украины, 2010. – 519 с.

2. Мамонова В. В. Мережева організація території в глобалізованій економіці: роль органів управління / В. В. Мамонова // Університетські наукові записки. – 2012. – № 2 (42). – С. 89–94.

3. Мельник Л.Г. Экономика развития [Текст] : учебник / Л. Г. Мельник. – Сумы : Университетская книга, 2013. – 784 с.

4. Стеченко Д.М. Розміщення продуктивних сил і регіоналістика: Підручник. / Д.М. Стеченко — К.: Вікар, 2006. — 396 с.

5. Бутко М. П. Комерціалізація результатів науково-технічної діяльності в умовах поглиблення інтеграційних процесів / М. П. Бутко, О. В. Попело // Проблеми і перспективи економіки та управління. — 2015. — № 1. — С. 7—20.

6. Мікула Н.А. Міжтериторіальне та транскордонне співробітництво: монографія / Н.А.Мікула; ІРД НАН України, Львів, 2004. – 395 с.

7. Вахович І.М. Формування конкурентоспроможної економіки регіонів України : [моногр.] / І.М. Вахович, В.О. Гавура. – Луцьк : РВВ «Вежа», 2013. – 306 с.

8. Забарна Е. М. Наукове обґрунтування та запровадження системи організаційно-управлінських інновацій в розвитку регіону / Е. М. Забарна, Є. Ю.

Щьокіна // Проблеми економіки. – 2017. – №3. – С. 152–156.

9. Європейський Союз та Україна: стратегія відносин в контексті розширення. // Інститут регіональних та євроінтеграційних досліджень «ЄвроРегіо Україна». – К.: К.І.С., 2003. – 206 с.

10. Забарна Е.М., До питання формування правових та фінансових передумов самоуправління регіонів та територіальних громад / Е. М. Забарна, В.А. Чередниченко // Економічний форум – 2018 - №1 – С. 62-67

References

1. Kuharskaya, N. (2010). *Strategicheskiye priorityety transformatsiyi ekonomiky regionov Ukrainy: tendentsiyi, formy, mehanizmy*. [Strategic priorities of economic transformation of Ukrainian regions: trends, forms, mechanism]. – Odessa: Institute for Market Problems and Economic and Environmental Studies NAS of Ukraine. [in Russian].

2. Mamonova V. (2012). *Meregeva organizatsiya teritoriy u globalizovaniy ekonomitzi: rol' organiv upravlinnya* [Network organization of the territory in the globalized economy: the role of government] – *Universitets'ki naukovі zapіsri* – University scientific notes, 2 (42), 89-94. [in Ukrainian].

3. Melnyk L.G. (2013). *Ekonomika razvitiya* [Economics of Development]. – Sumy : University book. [in Russian].

4. Stechenko D.M. (2006). *Rozmitschennya produktivnyh sil i regionalistika* [Placement of Productive Forces and Regional Studies] – Kiev : Vikar. [in Ukrainian].

5. Butko M.P., Popelo O.V. (2015). *Komertsializatsiya rezul'tativ naukovu-technichnoyi diyalnosti v umovah poglyblennya integratsiynyh protsesiv* [Commercialization of the results of scientific and technical activity in conditions of deepening of integration processes]. *Problemy ta perspektivy ekonomiki ta upravlinnya* – Problems and prospects of economy and management, 1, 7-10. [in Ukrainian].

6. Mykula N. (2004). *Mizhteritorialne ta transkordonne spivrobitnyctvo [Inter-territorial and cross-border cooperation]*. – Lviv : IRI NAS of Ukraine. [in Russian].

7. Vahovich I.M., Gavura V.O. (2013). *Formuvannya konkurentospromognosti ekonomiki regioniv Ukrainy*. [Formation of a competitive economy of regions of Ukraine] – Lutsk : Nadstyyrya. [in Ukrainian].

8. Zabarna E., Shchokina E. (2017). *Naukove obgruntuvannya ta zaprovadzhennya systemy organizatsiyno-upravlins'kih innovatsiy v rozvitku region* [Scientific substantiation and introduction of the system of organizational and managerial innovations in the development of the region]. – *Problemy ekonomiki – Economics problems*, 3, 152-156. [in Ukrainian].

9. Evropeyskiy souz ta Ukraina: strategiya vidnosin v kontekste rozshyrennya / Institut [The EU and Ukraine: Strategies in the context of expanding materials Intern. Conf-tion "The European Union and Ukraine"], (2003). – Kyiv: «K.I.C.», Institute of Regional and Euro-Integration Studies "EvroRehioUkrayina." [in Ukrainian].

10. Zabarna E.M., Cherednichenko V.A. (2018). *Do pytannay formuvannay pravovyh ta finansovyh peredumov samoupravlinnyay regioniv ta teritorialnyh gromad* [To the question of formation of legal and financial prerequisites of self-management of regions and territorial communities]. – *Ekonomichniy forum- Economic forum: articles*, 1, 62-67. [in Ukrainian].

Аннотація

Елеонора Забарная

РЕГИОНАЛЬНЫЕ СТУДИИ В КОНТЕКСТЕ РЕФОРМИРОВАНИЯ АДМИНИСТРАТИВНО-ТЕРИТОРІАЛЬНОГО УСТРОЙСТВА В УКРАЇНІ

Развитие территорий и реального сектора экономики регионов представлены как системный процесс качественных изменений, который предполагает умение создать эффективную систему управления и инновационный подход к развитию современного региона. Доказано, что регион как управляемая и управляющая система непосредственно связана с административно-территориальным разделом Украины. Показано, что децентрализация власти является эффективным инструментом экономического развития благодаря усилиям независимого местного самоуправления и повышением его активности, укреплению демократии на местах. Критически переосмыслено структуру и свойства региональной экономики и показана целесообразность креативного подхода к формированию современных территорий развития в Украине на основе основания региональных студий.

Ключевые слова: региональные студии, регионалистика, децентрализация, административно-территориальная реформа, региональное развитие

Summary

Eleonora Zabarna

REGIONAL STUDIES IN THE CONTEXT OF REFORM OF THE ADMINISTRATIVE TERRITORIAL DEVICE IN UKRAINE

In that work has been shown that the decentralization of power is an effective instrument of economic development through the efforts of the independence of local self-government and increase its activity, strengthening of democracy on the ground. The structure and properties of the regional economy and the specificity of the creative approach to the formation of modern areas of development in Ukraine on the basis of the launch of regional studies have been

substantially studied. It is shown that the concept of a knowledge economy is the basis for the involvement of regional studios in the economic practice of preserving and developing the modern regions of Ukraine and their mentality. The development of the territories and the real sector of the region's economy is presented as a systemic process of qualitative change, which involves the ability to create an effective management system and innovative approach to the development of the modern region. It is proved that the region as a managed and control system is directly related to the administrative-territorial division of Ukraine.

It is noted that modern regional development and the implementation of the decentralization process provide for the availability of mechanisms that will achieve effective interaction of all levels of government and ensure its balance. This is the denationalization of property, the consolidation of the territorial communities of the relevant communal property with the guarantee of its full use, the formation of regional and local budgets, the system of optimal taxation and intergovernmental relations, and the organization of effective control over the activities of public authorities.

Analytical studies have shown that the administrative-territorial reform requires an active scientific search for modern mechanisms for the effective functioning of the regions of Ukraine. A special condition of this process is the preservation of the mental (in the broad sense) of the specificity and identity of a certain territory, since regions are predominantly formed on the basis of economic feasibility, combining territories with similar economic structures that may not coincide with the cultural or ethnic specificity of a particular territory; accordingly, a certain linguistic, ethnic or cultural group can be divided between several regions, or vice versa - within a single region there may be several groups with different cultural characteristics. Proceeding from such positions, it is suggested to introduce in the scientific practice the definition of "regional studios", which provides for a certain creativity of actions in an organic combination with constant training and improvement. It is determined that regional studios are a complex category, a term that corresponds to the study and monitoring of processes taking place in the region: historical, cultural, cultural and ethical, socio-economic, political, economic-geographical, ecological and natural sciences, etc. In the general sense, such an approach is associated with the work of a broad-based analyst, which envisages, among other things, work on developing strategies for socio-economic development, forecasting regional budgets, marketing of territories, etc. It is logical to take into account in this area the activities of professional lobbyists of different levels. An important component of research in the direction of the development of regional economic studies is the formation of mechanisms for improving the competitiveness of regions in the international, social, environmental, economic, etc. spheres.

Keywords: regional studies, regionalism, decentralization, administrative-territorial reform, regional development

Стаття надійшла до редакції 05.03.2018